

Teknologisia ratkaisuja ikäihmisten itsenäisen selviytymisen tueksi

Sari Arolaakso, TtM, Lehtori, Hyvinvointipalvelut, Lapin ammattikorkeakoulu

Janne Hirvonen, tradenomi, hankekoordinaattori, Hyvinvointipalvelut, Lapin ammattikorkeakoulu

Aslak Siimes, insinööri (AMK), projektipäällikkö, Teollisuuden ja luonnonvarojen osaamisala TKI, Lapin ammattikorkeakoulu

Asiasanat: geroteknologia, vanhustyö, moniammatillisuus, innovaatiotoiminta

Ammattikorkeakoulun tehtävänä on harjoittaa työelämää ja aluekehitystä edistävää ja alueen elinkeinorakennetta uudistavaa soveltavaa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa (RAKE-selvitys 2015). Sosiaali- ja terveystaloudessa kehittämistyö kohdistuu tällä hetkellä palveluiden digitalisoitumiseen ja sähköiseen asiointiin sekä teknologisten ratkaisujen kehittämiseen. Sosiaali- ja terveystaloudessa digitalisoituminen ja sähköinen asiointi on yksi keskeisistä hallituksen kärkihankkeista. Lapin ammattikorkeakoululla onkin hyvät valmiudet sosiaali- ja terveystaloudessa teknologisten ratkaisujen kehittämiseen. Monialainen tiimityöskentely tekee mahdolliseksi osaamisrajat ylittävät innovaatiot. Törmäyttämällä eri alojen asiantuntijoita voidaan löytää uusia soveltamiskohteita toisella osaamisalalla kehitetyille sovelluksille ja toimintamalleille.

Osaamisalat ylittävää innovaatiotoimintaa

Eräänä esimerkkinä osaamisalat ylittävästä innovaatiotoiminnasta on noin vuosi sitten käynnistynyt yhteistyö Hyvinvointipalveluiden sekä Teollisuus ja luonnonvarat osaamisalojen välillä. Ajatuksena oli testata teollisuudessa ennaltaehkäisevään kunnonvalvontaan kehitetyn mobiilisovelluksen käyttöä vanhustaloudessa. Ihmisten ja laitteiden tällä tavalla yhteismitallistaminen kuulostaa jopa kornilta, mutta tarkemmin ideaa analysoitaessa havaittiin varsin paljon samankaltaisuuksia. Yhteistyön merkitystä ja tahtotilaa kuvaa hyvin se, että samaan aikaan valmistelussa olleeseen hankkeeseen ”Innovaatioalusta hyvinvoinnin

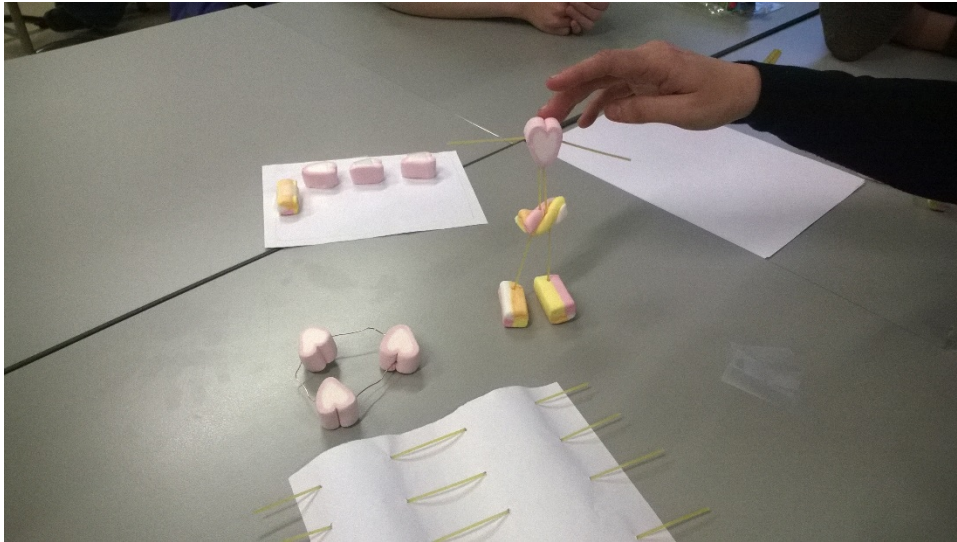
kehittämiseen Lapissa” erääksi pilotiksi valittiin kyseisen sovelluksen kehittäminen ja testaus todellisessa vanhuspalveluympäristössä. Lapin liitto on myöntänyt syksyllä 2016 alkaneelle hankkeelle rahoitusta Euroopan Aluekehitysrahastosta. Kyseisessä hankkeessa kantavana ajatuksena on Lapin ammattikorkeakoulun oppimis- ja simulaatioympäristöjen hyödyntäminen kumppaneiden kanssa erilaisten hyvinvointiteknologisten palvelujen kehittämisessä sekä osaamisaloja poikkileikkaavan asiantuntijuuden laaja-alaisessa hyödyntämisessä. Edellä mainitun kaltaisiin yli osaamisaloja käsitteleviin innovaatiopyrkimyksiin viitattiin myös 10.11. toteutetussa Lapin ammattikorkeakoulun Valakiat-tilaisuudessa.

Ammattikorkeakouluun hakeutuvilla opiskelijoilla voi olla aiemmin hankittua osaamista monelta alalta, jolloin he voivat olla jo koulutukseen saapuessaan moniosaajia. Mahdollinen moniosaajuus johtaa siihen ajatukseen, että opiskelijoissa on paljon kanavoimatonta innovaatiopotentiaalia ja tämä tulee hyödyntää jo opiskeluiden aikana.

Innovointityöpaja

Geroteknologisten ratkaisujen kehittämistyö vanhuspalveluihin vaatii monialaista innovointia. Kemissä järjestettiin innovointityöpaja geronomi- ja insinööriopiskelijoille (sähkö- ja automaatio). Työpajaan osallistui 30 opiskelijaa ja työpaja liittyi opiskelijoiden opintoihin. Työpajan tarkoituksena oli ideoida monialaisissa opiskelijaryhmissä teknologisia ratkaisuja ikäihmisen itsenäisen selviytymisen tueksi. Työpaja oli myös osa Sari Arolaakson TKI-osaajavalmennusta ja näin integroitui myös henkilöstön osaamisen kehittäminen osana opetuksen toteutusta ja TKI-toimintaa.

Työpajan aluksi muodostettiin monialaiset ryhmät, joissa opiskelijat esittäytyivät toisilleen. Ohjaajien lyhyissä alustuksissa avattiin työpajan tavoitetta ja yhdessä tekemistä ideaa. Seuraavaksi käytiin avoin keskustelu siitä, mihin toistemme osaamista tarvitaan ja miten sitä tulisi hyödyntää. Tämän jälkeen aloitettiin varsinainen työpajatyöskentely, jonka pohjaksi geronomiopiskelijat esittelivät jo olemassa olevia geroteknologisia ratkaisuja mm. jo vanhustyössä käytössä olevaan robotiikkaa. Pienen alussa vallinneen tahmeuden jälkeen, päästiinkin jo vauhtiin. Opiskelijaryhmät tutustuivat paremmin toisiinsa leikkimielisellä tehtävällä, jossa ideoitiin annettujen tarvikkeiden avulla uusia teknologisia ratkaisuja.

Kuva1: Helmi hyvinvointiranneke

Leikkimielisen innovoinnin jälkeen työskentely jatkui samoissa ryhmissä. Opiskelijat saivat noin 3 tuntia aikaa kehitellä idean uudesta teknologisesta ratkaisusta ikäihmisen kotona selviytymisen tueksi. Opiskelijoiden tuli pohtia mihin ongelmaan halutaan ratkaisu, mihin innovaatiolla pyritään, millä keinolla ongelma ratkaistaan ja mitä osaamista tarvitaan innovaation toteuttamiseen. Ryhmät työskentelivät intensiivisesti ja iloisia ilmeitä sekä yhteistä innovointia oli havaittavissa.

Kuva2: Iloista ja innokasta innovointia

Työpajan tuloksena tuotetut innovaatioidut liittyivät nanoteknologian hyödyntämiseen hyvinvoinnin seurannassa, älykellon ja hyvinvointirannekkeen avulla kotihoidon optimointiin ja tehostamiseen, hyvinvointivuoteen sekä kaatuneen vanhuksen nostolaitteen kehittämiseen ja

liikuntakyvyttömän ihmisen nostamiseen ja siirtämiseen turvallisesti. Työpajapäivän aikana innovaatiot syntyivät pikkuhiljaa ajatuksia kypsyttellen iloisessa hengessä.

Päivän päätteeksi opiskelijat kommentoivat työpajakokemusta seuraavasti:

- Yhteistyö - alussa "jurotettiin" ja näytti, että ei tästä mitään tule, mutta kun päästiin käyntiin sujui hyvin
- Ideoita - päivän aikana ideoita syntyi, runsauden pula
- Kokemus – mahtava kokemus, kiitos että toteutettiin
- Edistys - päivän mittaan yhteinen ymmärrys löytyi
- Moniammatillisuus – opittiin tuntemaan toisen osaamista ja huomattiin, että kehittämistyössä tarvitaan toisten osaamista

Hyvinvointiteknologisissa ratkaisuissa piilee bisnespotentiaalia.

LAPIN LIITTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020